

Minimální preventivní program

Školní rok 2019/2020

Inspiro – středisko volného času je školské zařízení pro zájmové vzdělávání zřízené městem. Ve své činnosti se řídí zákonem 561/2004 Sb. (školský zákon), vyhláškou 74/2005 Sb. o zájmovém vzdělávání a Pravidly řízení příspěvkových organizací zřízených městem Tišnovem.

Poslání organizace

Osobním přístupem a přátelskou formou vzdělávání nabízet aktivní trávení volného času v regionu Tišnovska. Vytvářením pestré nabídky kroužků, kurzů, akcí a táborů, ze které si mohou vybrat jednotlivci, skupiny i rodiny. Ke každému jedinci přistupuje Inspiro individuálně s ohledem na jeho osobnost a snaží se upevnit pocit jeho důležitosti a odpovědnosti.

Cíl:

Hlavním cílem SVČ Inspira je vytvářet i realizovat preventivní a volnočasové vzdělávací programy pro všechny věkové kategorie, tedy děti, žáky, studenty, pedagogické pracovníky, rodiny s dětmi a dospělé, a to bez ohledu na místo jejich trvalého pobytu nebo jiné podmínky. Zajišťovat výchovné, vzdělávací, zájmové, tématické a rekreační akce pro děti, žáky, studenty a další osoby.

Základní strategií prevence SVČ Inspiro je vedení účastníků činnosti (zejména dětí a mládeže) ke **zdravému aktivnímu životnímu stylu**, k **osvojení pozitivního sociálního chování** a **rozvoji osobnosti**.

Aktivity v INSPIRU vedou děti ke zvládnutí mezilidské komunikace, které respektuje svébytnost a individualitu; rozvíjí zejména dobré mezilidské vztahy, úctu k životu druhého člověka, humánní a tolerantní jednání, stejně jako jednání v souladu s právními normami. Volnočasovými zájmovými i neformálními činnostmi se snažíme schopnosti i dovednosti dětí a mládeže vyvíjet tak, aby mohli úspěšně procházet situacemi, které život ve společnosti přináší.

Obecné zásady našich aktivit

- vedení k aktivnímu zdravému životnímu stylu, vedení k aktivitě
- vytváření optimálních podmínek pro vzdělávání a sebevzdělávání- INSPIRO je vzdělávací otevřenou a všem přístupnou organizací s tvůrčím duchem
- vytváření neformálního a na důvěře založeného vztahu mezi dítětem a pedagogem
- sledování vývojových a individuálních potřeb dětí a snaha se přizpůsobovat se jim
- posilování sebeúcty dětí
- podpora dětí v překonávání problémů a zátěžových situací

INSPIRO - středisko volného času Tišnov

Riegrova 312, 666 01 Tišnov

www.svcinspiro.cz, reditelka@svcinspiro.cz

-rolišování hierarchie hodnot – zejm. empatie, tolerance, respekt ke druhým i sobě, k přírodě i okolí obecně, vlastní spoluodpovědnost – smysl nejenom pro svá práva, ale také povinnosti

-vytváření úzkého kontaktu/přátelského vztahu mezi pracovníky INSPIRA a rodiči (přístup na naše kroužky a akce, vstřícné prostředí v INSPIRU; možnost se zapojit do našich aktivit jako vedoucí/dobrovolník; akce pro dospělé aj.)

Konkrétní aktivity na eliminaci sociálně patologických jevů

V oblasti rizikového chování

Záškoláctví

Sledujeme docházku i přesto, že činnost je na základě zájmu a v podstatě dobrovolná. Žádáme rodiče o omlouvání telefonicky nebo písemně (e-mail). Spolupracujeme s rodiči, je to kontrola i pro ně.

Šikana a projevy agrese

V našich podmínkách je pravděpodobnější výskyt šikany na pobytových táborech a soustředěních než v kroužcích. Pokud se případ šikany vyskytne, postupujeme citlivě vůči oběti, dle doporučených postupů (viz. Příloha 3). Spolupracujeme v případě potřeby s odborníky, popř. i nestátními organizacemi, zabývajícími se prevencí šikanování (kriminalisté pro mládež, sociální kurátor pracovnice).

Problém šikanování je široký – jedinci zrají a vyspívají, socializují se, především prostřednictvím společenských vzorců, se kterými se setkávají dennodenně a které je obklopují. Snažíme se, abychom v INSPIRU a při našich aktivitách vytvářeli vlídné a bezpečné prostředí, které by děti vnímali jako normu a inspiraci, ve které agresivní chování nemá své místo.

Rizikové sporty a rizikové chování v dopravě

Ve všech našich činnostech dbáme na bezpečnost, informujeme účastníky o vystavování se nepřiměřenému riziku při sportu, ohrožování nejen sebe sama, ale i dalších osob, svého i cizího majetku.

Rasismus a xenofobie

Netolerujeme jakékoliv náznaky rasismu a antisemitismu. Vysvětlujeme nutno tolerance pro soužití národů, národnostních menšin a lidí různého náboženského vyznání. Tomu odpovídající společné aktivity popř. projekty. V našich kroužcích, akcích i na táborech vítáme příslušníky menšin.

Sexuální rizikové chování

Motivujeme děti k vytváření zdravých postojů v oblasti informací o sexu, pornografii a násilí. I ke schopnosti kriticky nahlížet tyto informace a dovednosti odmítnout situace, které je ohrožují. Např. při vzdělávacím programu, přístupem ke vhodné literatuře, diskusemi v rámci kroužků apod.

Závislost

V průběhu aktivit zmiňujeme problematiku nejenom zakázaných drog, ale i volných drog (alkohol a tabák), zaměřujeme se i na běžně dostupné těkavé látky (lepidla, plyny, aerosoly), pozornost věnujeme i zneužívání léků.

Poskytujeme rodičům i dětem základní informace týkající se drog, včetně postojů SVČ a jeho pracovníků k protidrogové problematice. Zajišťujeme v případě potřeby poradenské služby specializovaných poradenských a preventivních zařízení pro studenty, rodiče a pedagogy.

Problémy spojené se syndromem týraného, zanedbávaného a zneužívaného dítěte

Při pozorování daného problému zajistíme včasné intervence zejména v případech: domácího násilí, týrání a zneužívání dětí, včetně komerčního sexuálního zneužívání, ohrožování mravní výchovy mládeže.

V oblasti aktivního zdravého životního stylu

Snažíme se o formování pozitivních postojů a vytváření pozitivního sociálního prostředí a vazeb. Ke zdravému životnímu stylu patří schopnost komunikace, schopnost vytvářet přátelské vazby, asertivní dovednosti, schopnost tolerance, empatie, solidárnost, nenásilné zvládání konfliktů, zvládání úzkosti, zvládání stresu, schopnost odpočívat. Organizujeme aktivity, které toto podporují a rozvíjejí. Zaměřujeme se na řadu pohybových aktivit, pohyb a pobyt v přírodě. Organizujeme semináře na posílení fyzické i psychické odolnosti dětí i dospělých, na podporu kreativního a aktivního přístupu k životu. Organizujeme aktivity pro děti i mládež, ale neustále rozšiřujeme a aktualizujeme i nabídku prarodinných aktivit. Zvláště u pohybových aktivit se snažíme o to, aby byl pro děti sport/pohyb zábavou, nebyl tlak na výkon a pouze na výsledky v soutěžích.

Aktivity pro děti a mládež

Kroužky , kurzy, vzdělávací programy pro školy (rozvojové – klima ve třídě; šikana, láska sex a něžnosti), akce, tábory a soustředění, spontánní činnost (zahrada, hřiště, dětský klub), odborná pomoc – zprostředkování, literatura

Aktivity pro rodiče a veřejnost

- informace o zdravém aktivním životním stylu, prarodinné aktivity, kurzy pro dospělé (pohybové/sportovní, fotokurz aj.)
- informační nástěnka - informace pro rodiče na webu včetně odkazů na užitečné internetové stránky a literaturu (součást MPP): 1. O drogách. Jak poznám, že moje dítě alkohol nebo drogy bere. (viz příloha č.1) 2. Doporučení rodičům, jejichž dítě má problémy s návykovými látkami. Čemu se vyhnout? (viz příloha č. 2) 3. O šikaně. Definice pojmu. Varovné signály pro rodiče. Co dělat? (viz příloha č. 3)

Tipy pro rodiče na užitečné webové stránky a literaturu týkající se primární prevence:

www.prevence-info.cz

www.drogy.cz

www.podaneruce.cz

Nešpor, K. – Csémy, L.: Alkohol drogy a vaše děti. Jak problémům předcházet, jak je včas rozpoznat a jak je zvládat. Praha 2003

Vágnerová, K.: Minimalizace šikany. Praktické rady pro rodiče. Praha 2009

Eckertová, L. – Dočekal, D.: Bezpečnost dětí na internetu. Rádce zodpovědného rodiče. Praha 2013

Nešpor, K.: Sebeovládání. Albatros, Praha 2013

Spolupráce:

S vytvořením programu jsou seznámeni všichni externí i interní pedagogičtí pracovníci, a to prostřednictvím pedagogických porad, emailové korespondence a části nástěnky věnované protidrogové prevenci. Ostatní pracovníci Inspira jsou rovněž s tímto programem seznámeni a v rámci svých možností působí kladným příkladem na děti.

Minimální preventivní program je umístěn na nástěnce v obou budovách.

Většina pedagogů i externích pracovníků spolupracuje na realizaci MPP v rámci různých forem trávení volného času, které dle ŠVP v INSPIRU fungují. Spolupráce probíhá na základě informací od pedagogů škol, kteří mohou být i externími pracovníky INSPIRA, dále komunikace mezi pracovníky navzájem. Informace se k nám dostávají také na základě důvěry dětí ke svým vedoucím kroužků.

Spolupráce a výměna informací probíhá s rodiči a zákonnými zástupci našich klientů.

Spolupracujeme s městem Tišnovem, městskou policií, OSPOD a nízkoprahovým zařízením v Tišnově.

Přílohy

Příloha č. 1

INFORMACE PRO RODIČE – JAK POZNÁM, ŽE MOJE DÍTĚ ALKOHOL NEBO DROGY BERE?

- Změnila se osobnost Vašeho dítěte v poslední době nějakým významným ohledu?
- Má časté výkyvy nálad?
- Straní se Vás? Je zlostný nebo depresivní?
- Tráví hodně času ve svém pokoji sám?
- Ztratil zájem o školu a o vyučování, případně další aktivity, např. sport?
- Zhoršil se jeho prospěch?
- Přestal trávit čas se starými kamarády? Přátelí se s dětmi, které se Vám nelíbí?
- Nesvěřuje se a nemluví o tom, kam chodí a co dělá?
- Máte pocit, že se Vám doma ztrácí peníze nebo věci (peníze potřebné na alkohol a drogy) nebo máte pocit, že má víc peněz, než byste očekávali (peníze získané z prodeje drog)?
- Reaguje nepřiměřeně, když s ním mluvíte o alkoholu a o drogách nebo se snaží změnit téma?
- Lže nebo podvádí?
- Pozorujete fyzické příznaky užívání drog nebo alkoholu? Rozšířené nebo zúžené zornice?

Nejasné vyjadřování a myšlení?

- Ztratilo Vaše dítě zájem o koníčky? Ztratilo motivaci, nadšení a vitalitu?
- Našli jste někdy důkazy užívání drog nebo alkoholu, prášky, lahve?
- Zhoršil se vztah dítěte k členům rodiny?
- Zdá se Vaše dítě být nemocné, unavené a protivné ráno, po možném užití drog předešlý den?
- Přestalo se Vaše dítě o sebe starat, změnil se jeho styl oblečení?
- Zdá se být méně soustředěný?

Příloha č. 2

DOPORUČENÍ RODIČŮM, JEJICHŽ DÍTĚ MÁ PROBLÉMY S NÁVYKOVÝMI LÁTKAMI

A. Co dělat:

Jestliže je dítě pod vlivem drog a hrozí otrava, neváhejte zavolat lékaře. Používání drog není trestné, a dítěti proto žádný soudní postih nehrozí. S dítětem pod vlivem drog nemá smysl se hádat. Vážný rozhovor odložte na pozdější dobu.

Nespoléhejte na zázračné okamžité řešení, ale spíše na dlouhodobou výchovnou strategii. Jejím základem je nepodporovat a neusnadňovat pokračující bránění, dr naopak odměňovat každou změnu k lepšímu a povzbuzovat k ní. To, že taková strategie nepřináší vždy okamžitý prospěch, ještě neznamená, že je neúčinná. Může se totiž jednat o příliš velký problém, jehož řešení vyžaduje více času a spojenců.

- Získejte důvěru dítěte a naslouchejte mu. To je těžké, zvláště když říká a hlavně dělá z hlediska rodičů nesmysly, a když hájí hodnoty pro rodiče nepřijatelné. Vyslechnout dítě ale ještě neznamená přistupovat na jeho stanovisko.
- Naučte se s dítětem o alkoholu a drogách mluvit. Bude-li dítě nějakou drogu obhajovat, vyslechněte ho, ale opatřete si protiargumenty.
- Uvědomte si své možnosti. Dítě, které bere drogy nebo pije, bývá většinou nezralé a neschopné se o sebe postarat. Může tisíckrát pohrdat názory rodičů, ale většinou si nedokáže opatřit základní prostředky k životu. V tom je Vaše šance a síla. Určitou základní péči jste sice povinni nezletilému dítěti poskytnout, ale mělo by cítit, že Vaše péče je jiná, když se chová rozumně a když ne. Cílem je, aby dítě pochopilo, že skutečná samostatnost předpokládá schopnost se o sebe postarat.
- Vytvořte zdravá rodinná pravidla. Dítě by mělo vědět, jaké předvídatelné důsledky bude mít jeho jednání. Mělo by mu být jasné, že je výhodnější, když se bude chovat přijatelně.
- Jestliže dospívající není ochoten ke změně, měl by nést důsledky. To se samozřejmě netýká situací, kdy je ohrožen život, např. při předávkování. (Teprve až vážné problémy, které drogy způsobí, jsou často důvodem k léčbě a změně.)
- Předcházejte nudě. Musíte počítat s tím, že může být nutné trávit v prvním období s dítětem mnohem více času. Měli byste mít přehled, kde je, co dělá, zamyslet se nad jeho denním programem a životním stylem.
- Pomozte mu se odpoutat od nevhodné společnosti. To má pro překonání problému často podstatný význam. Jestliže Vám potomek tvrdí, že si s lidmi, se kterými dříve bral drogy, chce jenom pobýt nebo si povídat, buď lže, nebo podceňuje nebezpečí. Někdy je možné uvažovat i o změně prostředí.
- Posilujte sebevědomí dítěte. Najděte a udržujte křehkou rovnováhu mezi kritickým postojem vůči chování dítěte („nelíbí se nám, že bereš drogy“) a respektem vůči jeho osobnosti a lásce k němu („vážíme si tě jako člověka a záleží nám na tobě“). Je to těžké, je to však nutné. Stejně nutné je i oceňovat třeba drobné pokroky a změny k lepšímu. Je také třeba vidět silné stránky dítěte, jeho možnosti a dobré záliby, které má možná

z předchozí doby a na které se dá navázat.

- Spolupracujte s dalšími dospělými. Velmi důležitá je spolupráce v rodině. Rodiče by se měli ve výchově problémového dítěte dokázat domluvit. Jenom tak totiž nebude dítě uzavírat spojení s tím rodičem, který mu právě víc povolí. Důležitá je i spolupráce v rámci širší rodiny (babička), spolupráce s léčebnými zařízeními, školou, případně dalšími institucemi. Často až vážně míněná hrozba ústavní výchovy, nebo hrozba ohlášení krádeže v domácnosti na policii mohou přimět dospívajícího přijmout léčbu.
- Osvědčujte se také, když rodiče dětí s těmito problémy spolu hovoří v rámci skupinové terapie nebo svépomocné organizace. Umí se navzájem pochopit a předávají si užitečné zkušenosti. Buďte pro dítě pozitivním modelem. K tomu je nutné, abyste mysleli i na své zdraví a svoji tělesnou a duševní kondici a abyste měli své kvalitní zájmy.

Neváhejte vyhledat profesionální pomoc pro sebe, jestliže dítě odmítá. V případě manželských nebo partnerských problémů se můžete např. obrátit na poradnu pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy. Pamatujte, že zvládnutím problémů zvyšujete i šanci na ovlivnění dítěte.

- Přístup k dítěti, které má problémy s alkoholem nebo jinou drogou, shrnuje anglické slovo „tough love“. V češtině to znamená „tvrdá láska“. Myslí se tím dobrý vztah k dítěti, snaha mu pomoci, ale zároveň cílevědomost a pevnost.

Čemu se vyhnout:

Nepopírejte problém. Zbytečně by se tak ztrácel čas a rozvíjela se závislost na návykové látce.

- Neskrývejte problém. Někdo se za takový problém stydí a tají ho. Aby se dokázal v situaci lépe orientovat a citově i rozumově ji zvládat, měl by si naopak o problému s někým důvěryhodným a kvalifikovaným pohovořit. Měl by také hledat spojence.
- Neobviňujte partnera. Na to, abyste si vyřizovali s druhým rodičem dítěte staré účty a navzájem se obviňovali, není naprosto vhodná doba. Minulost se změnit nedá, budoucnost našťastí často ano.
- Nehledejte v dítěti zneužívajícím drogy spojence proti druhému rodiči.
- Nezanedbávejte bezpečnost dalších lidí v domácnosti, zejména malých dětí. Člověk pod vlivem alkoholu nebo drog jim může být velmi nebezpečný, i když by jim za normálních okolností neublížil. Je také třeba myslet na to, aby se drogami, které dospívající domů přinesl, neotrávil další sourozenec.
- Nefinancujte zneužívání drog a neusnadňujte ho. S tím souvisí i to, aby rodina zabezpečila cenné předměty a nenechala se okrádat. Krádež nemusí uskutečnit samotné dítě, ale jeho „kamarádi“, kterým dluží za drogy. Jestliže začalo dítě zneužívat pervitin nebo opiáty bývá otázkou času, kdy se začnou ztrácet peníze a cenné předměty. Nejde tu jen o majetek, ale také o okolnost, že ukradený majetek slouží špatné věci – totiž rozvoji závislosti. Argument, že by si dítě opatřilo prostředky jinak, např. prostitutí nebo krádežemi, neobstojí. Pokud bude závislost pokračovat, je pravděpodobné, že k tomu dojde stejně.

- Nedejte se vydírat. Vyhržování fetováním, útekem, prostitucí nebo sebevraždou je častým a oblíbeným způsobem vydírání rodičů. Ano, všechna tato rizika u závislých na drogách existují. Tím, že rodiče pod jejich tlakem ustupují, ovšem riziko nesnižují, ale zvyšují.
- Nevyhržujte něčím, co nemůžete nebo nechcete splnit.
- Vyhněte se fyzickému násilí. Fyzické násilí většinou nevede k cíli. Často jen živí v dítěti pocit ukřivdění, vede k sabotování snah rodičů a k útekům.
- Nejednejte chaoticky a impulzivně.
- Nevěřte tvrzení, že má dospívající drogy pod kontrolou, případně, že snižuje dávky a že drogu brzy vysadí. Buďte připraveni na to, že dříve či později pravděpodobně přijde krize. Využijte ji a trvejte na změně životního stylu, případně na nějaké skutečně účinné formě léčby, jestliže není dospívající schopen zvládnout problém sám.
- Do nekonečna neustupujte. Požadavek, aby lidé, kteří berou drogy, do vašeho bytu nechodili, je rozumný.
- Nevytvářejte nátlak. Parta a nevhodní přátelé by se tím stávali pro dítě ještě přitažlivější.
- Nezapomínejte dveře navždy. I když dítě odejde, je dobré být připraven mu pomoci, pokud přijme určité podmínky.
- Neztrácejte naději. Vaším tichým spojencem je přirozený proces zrání. I hrozivý problém se mnohdy podaří úspěšně zvládnout.

Příloha č. 3

Šikana

Definice pojmu: Úmyslné a opakované ubližování slabšímu (neschopnému obrany) jedincem nebo skupinou, jak fyzické, tak i psychické, ponižování lidské důstojnosti, jde spíš o postoj než o čin. Šikana zn. nemoc vztahů ve skupině.

Dominantní znak šikany - bezmocnost oběti.

Varovné signály šikany pro rodiče mohou být:

- Dítě nemá kamaráda, ostatní o něj nejeví zájem, je osamocené.
- nechce se mu do školy.
- Střídá různé cesty do školy a ze školy.
- Ztrácí chuť k jídlu, neklidně spí.
- Ztrácí zájem o učení.
- Má výkyvy nálad, odmítá se svěřit, co ho trápí.
- Žádá peníze, často „ztrácí“ své věci.
- Přichází domů vyhladovělé, s potrhaným oblečením, s poškozenými nebo znečištěnými věcmi, školními pomůckami.
- Nedokáže uspokojivě vysvětlit svá občasná zranění (odřenin, modřin, popálenin).
- Je nečekaně agresivní vůči sourozencům.
- Trpí zdravotními potížemi (bolesti hlavy, břicha, bolesti jsou někdy simulované).
- Zdržuje se většinou stále doma.

Co tedy dělat?

Připusťme, že několik výše uvedených signálů ve vás vzbudí určité podezření, že by mohlo jít o šikanování vašeho dítěte. Ideální stav nastane, když se vám dítě svěří (toho ale není lehké docílit). Pochvalte ho, povzbudte, rozptylte jeho obavy o tom, že žaluje. Vyzdvihněte naopak jeho sílu a odvalu sdělit tyto závažné skutečnosti. Přesvědčte ho, že jeho informace berete vážně (i když se vám mohou zdát malicherné či nepodstatné). Odložte veškerou práci, není nic důležitějšího než situace vašeho dítěte. Poskytněte dítěti veškerou podporu. Pochopitelně, že odlišíte např. běžnou klukovskou šarvátku od skutečné šikany.

Konkrétní kroky

- Zjistěte přesně – pozor – „nevyslychejte jako vyšetřovatel“ – co, kdy, kde se odehrávalo, kdo další byl přítomen.
- Společně vytipujte svědky, kterým dítě ještě důvěřuje, o kterých ví, že nestojí na straně agresora a věří, že mu mohou pomoci.
- Poskytněte dítěti veškerou ochranu (např. při cestě do školy a ze školy, i za cenu, že

se budete uvolňovat z práce).

- Poskytněte dítěti dostatek péče, více s ním komunikujte, věnujte se mu ve volném čase, odjeďte na chalupu či k prarodičům.
- Nemáte-li jistotu, že dítě nebude ohroženo během pobytu ve škole, ponechejte je doma, ale pozor – pečlivě zvažte, zda v jeho situaci může být samo.
- Znovu dítě ubezpečujte, že udělalo dobře, že vám vše sdělilo, mluvte s ním více než dříve.
- Zhodnoťte a to velice kriticky, co mohlo vyvolat stav, která skončil šikanou. Neobviňujte pouze školu. Neomlouvejte sami sebe, ani své dítě. Se svým zjištěním se v první fázi dítěti nesvěřujte, ale připravujte nápravu.

INSPIRO - středisko volného času Tišnov

Riegrova 312, 666 01 Tišnov

www.svcinspiro.cz, reditelka@svcinspiro.cz

INSPIRO - středisko volného času Tišnov

Riegrova 312, 666 01 Tišnov

www.svcinspiro.cz, reditelka@svcinspiro.cz

INSPIRO - středisko volného času Tišnov

Riegrova 312, 666 01 Tišnov

www.svcinspiro.cz, reditelka@svcinspiro.cz
